

København, den 03 DEC. 2019

Folketingets formand
Folketinget

Kære folketingsformand

1. Du har i et brev af 12. november 2019 oplyst, at et flertal i Udvalget for Forretningsordenen ønsker at fastholde samrådsspørgsmål A (UFO alm. del), som blev stillet til mig den 31. oktober 2019.

Flertallet i udvalget har i den forbindelse bl.a. henvist til, at det er deres opfattelse, at samrådets tema har en så overordnet og principiel karakter, at det falder inden for mit ressortområde som statsminister og leder af regeringen at møde op til en drøftelse heraf i Udvalget for Forretningsordenen.

Flertallet har endvidere anført, at samrådet skal ses i direkte sammenhæng med det i sidste folketingssamling stillede samrådsspørgsmål A (UFO alm. del) af 20. august 2019 om etableringen af et politisk sekretariat i Statsministeriet.

Ved brev af 1. november 2019 til Udvalget for Forretningsordenen anmodede jeg om, at samrådsspørgsmål A (UFO alm. del) af 31. oktober 2019 blev stillet til skatteministeren som den ansvarlige ressortminister.

Jeg henviste i den forbindelse til, at samrådsspørgsmålet vedrører besættelsen af en række stillinger i forskellige ministerier.

Jeg henviste endvidere til, at spørgsmål om ansættelse i staten generelt og generelle personalemæssige spørgsmål hører under skatteministerens ressort.

De nævnte forhold var baggrunden for, at jeg – i overensstemmelse med praksis – anmodede om, at samrådsspørgsmålet blev stillet til skatteministeren som den ansvarlige ressortminister.

2. Jeg vil indledningsvis understrege, at jeg lægger stor vægt på, at spørgsmål fra Folketinget besvares i overensstemmelse med de gældende regler.

Jeg har endvidere stor forståelse for og finder det helt naturligt, at udvalget interesserer sig for forskellige spørgsmål om embedsværket, princippet om partipolitisk neutralitet og rammerne for særlige rådgiveres virke. Ligeledes er jeg meget enig i vigtigheden af Folketingets mulighed for at føre kontrol med den til enhver tid siddende regering på disse og på andre områder.

Jeg bemærker imidlertid i tilknytning hertil, at der under skiftende statsministre har været fast praksis for, at det er den ansvarlige ressortminister, der besvarer spørgsmål fra Folketinget om en given sag på regeringens vegne. Det er en praksis, som jeg er enig i.

Jeg kan i den forbindelse henvise til vedlagte korrespondance mellem min forgænger og daværende folketingsformand Pia Kjærsgaard i 2015 og 2016, hvor den nævnte praksis beskrives nærmere.

Jeg kan herudover henvise til Folketingets forretningsorden § 20, stk. 1, hvoraf det fremgår, at spørgsmål fra Folketinget skal stilles til vedkommende minister. Det fremgår uddybende af Håndbog i Folketingsarbejdet s. 126, at *"Spørgsmål skal rettes til vedkommende minister. Efter grundlovens § 14 er det kongen (i praksis statsministeren), som fordeler sagsområderne mellem ministrene, og denne fordeling danner udgangspunktet for, hvilken minister spørgsmålet stilles til."*

Det er – efter at have overvejet de argumenter, som flertallet har anført – fortsat min opfattelse, at samrådsspørgsmål A (UFO alm. del) af 31. oktober 2019 bør stilles til skatteministeren som den relevante ressortminister.

Baggrunden herfor er, at spørgsmålet vedrører besættelsen af en række stillinger i forskellige ministerier og de generelle rammer for ansættelse af embedsmænd.

Disse spørgsmål hører for mig at se i forhold til de konkrete stillinger under de enkelte ministre og i forhold til de mere generelle spørgsmål om ansættelser af embedsmænd under skatteministeren.

Jeg har i den forbindelse noteret mig, at der er stillet en række skriftlige spørgsmål og samrådsspørgsmål fra Folketinget om både de konkrete stillinger og om mere generelle spørgsmål om ansættelse af embedsmænd til forskellige ministre. I alt er således stillet over 40 spørgsmål. Social- og indenrigsministeren besvarede tre af disse spørgsmål den 21. november 2019 i et samråd i Social- og Indenrigsudvalget.

Jeg finder derfor heller ikke, at Folketingets kontrol med regeringen er afskåret eller på anden måde forhindret i forhold til de emner, som samrådsspørgsmål A (UFO alm. del) af 31. oktober 2019 vedrører.

Udvalget henviser som nævnt til, at det nye samrådsspørgsmål A efter udvalgets opfattelse hænger sammen med udvalgets samrådsspørgsmål A fra sidste folketingssamling om politiske sekretariater, som jeg besvarede den 27. september 2019.

Jeg skal i den forbindelse bemærke, at det pågældende samrådsspørgsmål navnlig vedrørte organisatoriske forhold i Statsministeriet, hvorfor det var naturligt, at dette spørgsmål blev besvaret af mig.

3. Jeg har forstået, at Udvalget for Forretningsordenen arbejder mod at afholde en eksperthøring om nogle af de spørgsmål om embedsmænd og særlige rådgivere, som de stillede samrådsspørgsmål A (UFO alm. del) af 31. oktober 2019 og samrådsspørgsmål A (UFO alm. del) af 20. august 2019 vedrører.

Som nævnt har jeg stor forståelse for og finder det naturligt, at udvalget interesserer sig for embedsværket, princippet om partipolitisk neutralitet og rammerne for særlige rådgiveres virke. Det er en relevant debat, der også har været taget flere gange under tidligere regeringer. Regeringen vil derfor naturligvis se frem til de overvejelser og synspunkter, som kommer frem under høringen.

Med venlig hilsen

Mette Frederiksen

København, den - 4 AUG. 2015

Folketingets formand
Christiansborg

Kære folketingsformand

Du har i et brev af 8. juli 2015 anmodet om mine bemærkninger til en klage fra Holger K. Nielsen (SF) i forbindelse med, at jeg den 3. juli har henvist en række § 20-spørgsmål vedrørende regeringens håndtering af Irak- og Afganistankommissionen til besvarelse af hhv. udenrigsministeren og justitsministeren.

Holger K. Nielsen begrundet bl.a. klagen med, at "Beslutningen om nedlæggelse af Irak-kommissionen er truffet af statsministeren i forbindelse med udarbejdelsen af regeringsgrundlaget, og at "Det er en særdeles kontroversiel beslutning af stor betydning."

Holger K. Nielsen skriver endvidere, at han finder statsministerens behandling af Folketinget "særdeles utilfredsstillende", at "Folketinget skal behandles med respekt", og at præsidiet anmodes om at "tage besvarelsen af spørgsmålene op overfor statsministeren og klargøre, at besvarelsene ikke er acceptable og at det er statsministerens ansvar at drage omsorg for en ordentlig behandling af Folketinget."

De stillede spørgsmål har følgende ordlyd:

"Hvordan forholder statsministeren sig til det faktum, at en bred vifte af militære og retslige fagfolk, herunder Den Danske Dommerforening og Centralforeningen for Forsvarets Stampersonel, beklager lukningen af Irak-kommissionen?" (S 3)

"Er statsministeren ligeglad med, om sandheden om Danmarks deltagelse i invasionen af Irak i 2003 kommer frem?" (S 4)

”Mener statsministeren, at tidligere statsminister Anders Fogh Rasmussen har talt usandt over for Folketinget, eftersom han på intet tidspunkt har gjort opmærksom på, at den danske regering over for USA tilkendegav utvivlsomt at ville støtte invasionen af Irak?” (S 6)

”Mener statsministeren, at pårørende til krigens ofre i Irak, herunder familierne til de faldne danske soldater, ikke fortjener at kende den fulde sandhed om, hvorfor Danmark deltog i invasionen af Irak i 2003?” (S 7)

”Hvad er statsministerens holdning til, at tidligere statsminister Anders Fogh Rasmussen i 2002 gav tilsagn om utvivlsomt at ville støtte en invasion af Irak, selv om det over for offentligheden og Folketinget samtidig blev afvist, at der var taget stilling til dansk deltagelse i en invasion?” (S 10)

”Mener statsministeren, at grundlaget for Danmarks deltagelse i invasionen af Irak i 2003 er tilstrækkeligt belyst i lyset af Politikens afsløringer om et klassificeret mødereferat, der beviser, at den daværende danske regering allerede i 2002 utvivlsomt ville støtte en invasion af Irak, og er statsministeren bekendt med andre klassificerede mødereferater og dokumenter, der kan kaste lys over, om Danmarks deltagelse i invasionen i 2003 på forhånd var aftalt med den amerikanske regering?” (S 11)

Det følger af Folketingets forretningsorden § 20, stk. 1, at spørgsmål fra Folketinget skal stilles til vedkommende minister. Det fremgår uddybende af Håndbog i Folketingsarbejdet s. 107, at ”Spørgsmål skal rettes til vedkommende minister. Efter grundlovens § 14 er det kongen (i praksis statsministeren), som fordeler sagsområderne mellem ministrene, og denne fordeling danner udgangspunktet for, hvilken minister spørgsmålet stilles til.”

Jeg har i forlængelse heraf tidligere som statsminister redegjort detaljeret for statsministerens besvarelse af spørgsmål fra Folketinget, jf. besvarelsen af spørgsmål nr. 1 (UFO alm. del.) fra 15. marts 2010, hvor det bl.a. anføres, at det helt overordnede udgangspunkt er, at det er de ansvarlige ressortministre, der svarer på regeringens vegne.

Jeg kan oplyse, at baggrunden for, at jeg har henvist S 3, S4 og S 7 og S 11 til besvarelse af justitsministeren, at spørgsmålene vedrører nedlæggelsen af Irak- og Afghanistankommissionen, som er gennemført af justitsministeren den 2. juli 2015.

Det, at jeg har det overordnede ansvar for regeringsgrundlaget ændrer ikke på, at spørgsmål om konkrete spørgsmål i relation hertil bør besvares af de ansvarlige ressortministre. Det fremgår således af samme besvarelse, at statsministeren i relation til regeringsgrundlag mv. besvarer spørgsmål vedrørende det overordnede indhold og tilrettelæggelsen af regeringens samlede politik.

Tilsvarende kan jeg oplyse, at jeg har henvist S 6 og S 10 til besvarelse af udenrigsministeren, da disse spørgsmål vedrører grundlaget for den danske militære deltagelse i den multinationale indsats i Irak, som er beskrevet i beslutningsforslag B 118 fra den daværende udenrigsminister i folketingsåret 2002/03.

Det har i den forbindelse ingen betydning, at udenrigsministeren ikke var udenrigsminister, da de nævnte beslutningsforslag blev gennemført. Spørgsmål, der hører under Udenrigsministeriets ressortområde, hører således under den til enhver tid siddende udenrigsminister.

Jeg finder anledning til at bemærke, at den beskrevne praksis også har været gældende under tidligere statsminister Anders Fogh Rasmussen (V) og under min forgænger Helle Thorning-Schmidt (S).

Endelig vil jeg i forhold til din henvendelse og Holger K. Nielsens klage gerne generelt anføre, at regeringen naturligvis har respekt for Folketingets arbejde, ligesom jeg som statsminister vedkender mig det overordnede ansvar for at drage omsorg for en ordentlig behandling af Folketinget.

Jeg lægger stor vægt på, at spørgsmål fra Folketinget besvares i overensstemmelse med de gældende regler, og jeg har i den konkrete sag forståelse for, at spørgeren interesserer sig for regeringens håndtering af Irak- og Afganistankommissionen.

Jeg finder imidlertid ikke anledning til at ændre på den praksis, der – som det fremgår - har været gældende i en længere årrække, at det er den ansvarlige ressortminister, der besvarer spørgsmål fra Folketinget om en given sag.

Med venlig hilsen

Lars Løkke Rasmussen

Holger K. Nielsen, MF

Folketingets formand

Christiansborg
DK-1240 København K

Tlf. +45 33 37 55 00

Fax +45 33 37 54 11

www.ft.dk

ft@ft.dk

19. august 2015

Ref. 14-001045-74

Kære Holger K. Nielsen

Du har ved brev af 7. juli 2015 klaget over, at statsministeren har afvist at besvare § 20-spørgsmål nr. S 3, S 4, S 6, S 7, S 10 og S 11 vedrørende regeringens beslutning om nedlæggelse af Irak- og Afghanistankommissionen og henvist til, at spørgsmålene skal stilles til henholdsvis justitsministeren og udenrigsministeren.

Du har i brevet bl.a. anført, at du finder denne behandling af Folketinget særdeles utilfredsstillende. Du anerkender, at spørgsmål skal stilles til ressortministre, og at statsministeren har en ret til at sende spørgsmål videre til andre ministre. Men det er ikke en ret, der kan bruges til hvad som helst. I så fald bliver det umuligt for Folketinget at føre parlamentarisk kontrol med statsministeren, og det har aldrig været meningen med § 20 i Folketingets Forretningsorden.

Endvidere har du anført, at beslutningen om at nedlægge Irak- og Afghanistankommissionen er truffet af statsministeren i forbindelse med udarbejdelsen af regeringsgrundlaget. Det er en særdeles kontroversiel beslutning af stor betydning. Dels er det aldrig tidligere sket, at en tiltrædende regering intervenserer i et igangværende kommissionsarbejde. Der er – heldigvis – tradition for et armlængdeprincip i forbindelse med arbejdet i nedsatte kommissioner. Et brud på denne tradition er et spørgsmål, der i allerhøjeste grad angår statsministeren. Beslutningen indebærer, at et værdifuldt stykke arbejde sandsynligvis går tabt. Der er således en række principielle spørgsmål, som ikke med føje kan sendes videre til relevante ressortministre.

Herudover har du anført, at der tidligere har været konflikter om statsministerens manglende lyst til at besvare spørgsmål fra Folketinget, og at du finder det vigtigt, at Folketinget klart tilkendegiver overfor regeringen, at Folketinget skal behandles med respekt, ligegyldigt hvilken regering som sidder på magten.

Du har endvidere anført, at Folketingets nye formand ved sin tiltræden lagde vægt på, at hun er formand for hele Folketinget, og at hun vil arbejde for den nødvendige respekt for Folketinget.

Du har på den baggrund anmodet Præsidiet om at tage besvarelsen af spørgsmålene op overfor statsministeren og klargøre, at besvarelsene ikke er acceptable, og at det er statsministerens ansvar at drage omsorg for en ordentlig behandling af Folketinget.

Jeg har i anledning af din klage anmodet statsministeren om eventuelle bemærkninger. Statsministeren har svaret ved brev af 4. august 2015, der vedlægges.

Statsministeren har bl.a. anført, at det følger af § 20 i Folketingets Forretningsorden, at spørgsmål fra Folketinget skal stilles til vedkommende minister. Det fremgår uddybende af Håndbog i Folketingsarbejdet s. 107, at "Spørgsmål skal rettes til vedkommende minister. Efter grundlovens § 14 er det kongen (i praksis statsministeren), som fordeler sagsområderne mellem ministre, og denne fordeling danner udgangspunktet for, hvilken minister spørgsmål stilles til."

Statsministeren har videre anført, at han tidligere som statsminister har redegjort detaljeret for statsministerens besvarelse af spørgsmål fra Folketinget, jf. besvarelsen af spørgsmål nr. 1 (UFO alm. del.) fra 15. marts 2010, hvor det bl.a. anføres, at det helt overordnede udgangspunkt er, at det er de ansvarlige ressortministre, der svarer på regeringens vegne.

Endvidere har statsministeren anført, at baggrunden for, at han har henvist besvarelsen af § 20-spørgsmål nr. S 3, S 4, S 7 og S 11 til besvarelse af justitsministeren, er, at spørgsmålene vedrører nedlæggelsen af Irak- og Afghanistankommissionen, som er gennemført af justitsministeren den 2. juli 2015.

Herudover har statsministeren anført, at det, at han har det overordnede ansvar for regeringsgrundlaget, ikke ændrer på, at spørgsmål om konkrete spørgsmål i relation hertil bør besvares af de ansvarlige ressortministre. Det fremgår således af samme besvarelse, at statsministeren i relation til regeringsgrundlag m.v. besvarer spørgsmål vedrørende det overordnede indhold og tilrettelæggelsen af regeringens samlede politik.

Statsministeren har anført, at han tilsvarende har henvist besvarelsen af § 20-spørgsmål nr. S 6 og S 10 til udenrigsministeren, da disse spørgsmål vedrører grundlaget for den danske militære deltagelse i den multinationale indsats i Irak, som er beskrevet i beslutningsforslag B 118 fra den daværende udenrigsminister i folketingsåret 2002/03.

Herudover har statsministeren anført, at det i den forbindelse ingen betydning har, at udenrigsministeren ikke var udenrigsminister, da de nævnte beslutningsforslag blev gennemført. Spørgsmål der hører under Udenrigsministeriets ressortområde, hører således under den til enhver tid siddende udenrigsminister.

Endvidere har statsministeren anført, at den beskrevne praksis også har været gældende under tidligere statsminister Anders Fogh Rasmussen (V) og under hans forgænger Helle Thorning-Schmidt (S).

Derudover har statsministeren generelt anført, at regeringen naturligvis har respekt for Folketingets arbejde, ligesom statsministeren vedkender sig det overordnede ansvar for at drage omsorg for en ordentlig behandling af Folketinget.

Statsministeren har endvidere anført, at statsministeren lægger stor vægt på, at spørgsmål fra Folketinget besvares i overensstemmelse med de gældende regler, og han har i den konkrete sag forståelse for, at Holger K. Nielsen interesserer sig for regeringens håndtering af Irak- og Afghanistankommissionen.

Afslutningsvist har statsministeren anført, at han ikke finder anledning til at ændre på den praksis, der – som det fremgår – har været gældende i en længere årrække, at det er den ansvarlige ressortminister, der besvarer spørgsmål fra Folketinget om en given sag.

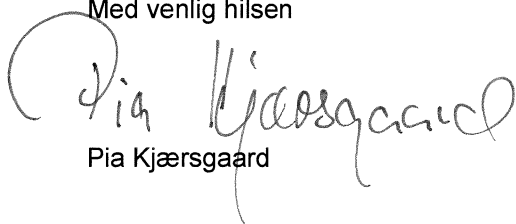
Sagen er blevet drøftet på et møde i Præsidiets den 19. august 2015, og Præsidiets finder på baggrund af det, som statsministeren har anført, ikke grundlag for at foretage sig yderligere.

Præsidiets har noteret sig statsministerens tilkendegivelse om, at han lægger stor vægt på, at spørgsmål fra Folketinget besvares i overensstemmelse med de gældende regler.

Svaret på spørgsmål nr. 1 (UFO alm. del.) fra den 15. marts 2010 vedlægges til orientering.

Kopi af dette brev er sendt til statsministeren.

Med venlig hilsen

Pia Kjærsgaard

København, den **-7 JULI 2016**

Folketingets formand
Folketinget
Christiansborg

Kære folketingsformand

1. Du har i brev af 1. juli 2016 anmodet om mine bemærkninger til en henvendelse af 30. juni 2016 fra formanden for Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg til Folketingets Præsidium vedrørende udvalgets samrådsspørgsmål BK-BO, som er stillet til mig. I brevet fra formanden for Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg anføres nærmere, at jeg ved brev af 21. juni 2016 til udvalget har afvist at besvare de fem samrådsspørgsmål.

Formanden og et flertal af udvalgets medlemmer (S, DF, EL, ALT, RV, SF og KF) finder, at det er begrænsende for Folketingets mulighed for at udøve sin parlamentariske kontrol, når ministre afviser at deltage i ønskede samråd, og at samråd er en mulighed for et udvalgs medlemmer for at få besvaret spørgsmål af den ansvarlige minister i en dialog, som ikke tilgodeses via skriftlige besvarelser.

Det anføres endvidere, at den gældende praksis, hvorefter ministre besvarer samrådsspørgsmål inden for deres ressort, er et vigtigt element i det parlamentariske arbejde, idet der henvises til, at min forgænger den 17. januar 2014 besvarede "helt tilsvarende spørgsmål" i et samråd indkaldt af Folketingets Retsudvalg, som afviklede samrådet.

Formanden og flertallet i udvalget opfordrer Folketingets formand og Præsidium til at drøfte, hvorledes man fremover skal forholde sig, såfremt en minister ikke ønsker at stille op i et samråd, når det drejer sig om et emne inden for ministerens ressort.

Et mindretal af udvalgets medlemmer (S, EL, ALT, RV og SF) mener, at Folketingets formand bør rette kontakt til mig for at sikre samrådet gennemført.

2. Jeg skal i den anledning indledningsvist bemærke, at samrådsspørgsmål BK – BO, som henvendelsen fra formanden for Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg vedrører, har følgende ordlyd:

"Statsministeren bedes redegøre for, hvorvidt, hvordan og hvornår statsministeren har været orienteret om dialogen mellem Statsministeriet og Miljø- og Fødevarerministeriet angående kvælstofregnskabet i fødevarer- og landbrugspakken (herunder brugen af baseline-effekten og pakkens forhold til EU-retten), samt hvorvidt statsministeren har været involveret i denne dialog." (spørgsmål BK)

"Statsministeren bedes redegøre nærmere for dialogen mellem Statsministeriets og Miljø- og fødevarerministeriet vedrørende kvælstofregnskabet i fødevarer- og landbrugspakken (herunder om brugen af baseline-effekten, og om pakkens forhold til EU-retten) med særlig fokus på Statsministeriets rolle og handlinger mellem 8.12.2015 og indgåelsen af landbrugspakken 22.12.2015." (spørgsmål BL)

"Statsministeren bedes redegøre for sin tilsynsforpligtelse over for regeringens ministre, herunder oplyse om den forpligter ham til at gribe ind, hvis han er vidende om, at en minister fremlægger misvisende oplysninger til eller forholder centrale oplysninger for Folketinget?" (spørgsmål BM)

"Statsministeren bedes redegøre for sin tilsynsforpligtelse over for regeringens ministre, herunder oplyse om den forpligter Statsministeren til at gribe ind, hvis han er vidende om, at en minister gennemfører lovgivning, der strider imod Danmarks EU-retlige forpligtelser?" (spørgsmål BN)

"Hvad kan statsministeren oplyse om sin og sit ministeriums ageren i og viden om sagen om udarbejdelsen af kvælstofregnskabet (i fødevarer- og landbrugspakken herunder brug af baseline og forhold til EU-retten), og hvad er statsministerens holdning til forløbet både internt i regeringen og i forhold til Folketinget og offentligheden i øvrigt?" (spørgsmål BO)

3. Det bemærkes desuden indledningsvist, at udgangspunktet for Præsidiets behandling af henvendelsen fra Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg efter min opfattelse bør være, at grundlovens ordning som bekendt er den, at der ikke gælder nogen retlig pligt for ministre til at møde op i et udvalg og besvare samrådsspørgsmål, idet ministre dog i praksis oftest imødekommer sådanne ønsker, jf. herved også Håndbog i Folketingsarbejdet (2015), side 133. En minister kan således i stedet skriftligt meddele, at ministeren ikke ser sig i stand til at besvare samrådsspørgsmål fra Folketingets medlemmer og udvalg.

4. Som det nærmere er anført i mit brev af 21. juni 2016 finder jeg af principielle grunde ikke anledning til at besvare samrådsspørgsmål BK, BL og BO, der vedrører regeringsinterne forhold.

Jeg henviste i den forbindelse til mine tidligere besvarelser af 27. april og 8. juni 2016 af Miljø- og Fødevarerudvalgets spørgsmål 661, 682, 684-688, 739-744, hvor jeg har redegjort nærmere herom over for udvalget. Jeg henviste på samme måde til mit brev af 4. april 2016, hvor jeg afviste at svare på udvalgets samrådsspørgsmål AX og AY.

Det bemærkes i forlængelse heraf, at det nævnte princip hviler på en fast praksis, og at min forgænger Helle Thorning-Schmidt (S) har besvaret tilsvarende folketingsspørgsmål efter samme linje. Jeg kan i den forbindelse nærmere henvise til bl.a. besvarelsen i februar 2014 af Retsudvalgets spørgsmål 469, 495 og 505 (Alm. del) om den såkaldte Christiania-sag og besvarelsen i november 2013 af Klima-, Energi- og Bygningsudvalgets spørgsmål 29 (Alm. del) om den såkaldte solcellesag.

Det bemærkes i tilknytning hertil i øvrigt, at samrådsspørgsmålene BK, BL og BO vedrører regeringens fødevarer- og landbrugspakke, der hører under miljø- og fødevarerministerens ressortområde. Jeg har tidligere som statsminister redegjort detaljeret for statsministerens besvarelse af spørgsmål fra Folketinget, herunder hvornår spørgsmål henvises til besvarelse af en ressortminister, jf. besvarelse i marts 2010 af Udvalget for Forretningsordenens spørgsmål nr. 1. Jeg skal endvidere bemærke, at det også under tidligere statsminister Anders Fogh Rasmussen (V) og under min forgænger har været praksis, at det er den ansvarlige ressortminister, der besvarer spørgsmål fra Folketinget om en given sag.

Jeg kan i den forbindelse fx henvise til min forgængers brev af 11. maj 2015 til Folketingets Retsudvalg, hvoraf det fremgår, at Retsudvalgets spørgsmål AD og AE vedrørende myndighedernes indsats i forbindelse med terrorangrebet i København den 14.-15. februar 2015 burde stilles til justitsministeren som den ansvarlige ressortminister, idet *"det følger af helt fast praksis, at det er den ansvarlige minister, der svarer på spørgsmål fra Folketinget om en given sag"*. Der kan som et andet eksempel henvises til, at min forgænger i sine besvarelser fra juni og juli 2012 på spørgsmål nr. S 3608, S 3610, S 3612 og S 3650 om det såkaldte Rio+20 topmøde anmodede om, at spørgsmålene blev stillet til den daværende minister for udviklingsbistand.

Hertil kommer, at Folketinget i den nærværende sag om fødevarer- og landbrugspakken allerede har stillet en lang række spørgsmål som er blevet besvaret af henholdsvis den tidligere og den nuværende miljø- og fødevarerminister – over hundre-

de alene til lovforslag L 68 om justering af kvælstofnormer. Disse svar omhandler bl.a. forholdet til EU-retten.

Spørgsmål vedrørende regeringens fødevare- og landbrugspakke bør således fortsat stilles til og besvares af miljø- og fødevareministeren som den ansvarlige ressortminister.

5. Som jeg tilkendegav i mit svar af 21. juni 2016 til Miljø- og Fødevareudvalget vedrørende samrådsspørgsmål BM og BN, der angår statsministerens tilsynsforpligtelse generelt, redegør jeg naturligvis gerne herfor over for Folketinget. Jeg har således ikke over for udvalget tilkendegivet, at jeg ikke ønsker at besvare spørgsmål fra Folketinget herom.

Min besvarelse af disse spørgsmål vil i givet fald indebære en generel redegørelse for min tilsynspligt som statsminister, idet jeg i den forbindelse ikke vil besvare spørgsmål vedrørende regeringens fødevare- og landbrugspakke, der hører under miljø- og fødevareministerens område, jf. under pkt. 4 ovenfor. På denne baggrund – og da emnet for spørgsmålene uden forbindelse til den konkrete sag angår regeringsarbejdet og forholdet til Folketinget mere generelt – anførte jeg i mit brev af 21. juni til Miljø- og Fødevareudvalget, at det er min vurdering, at emnet retteligt bør drøftes med Udvalget for Forretningsordenen.

Det bemærkes i tilknytning hertil, at besvarelsen af spørgsmålene vedrører et relativt kompliceret emne, som vil kræve en nærmere juridisk redegørelse, herunder for retslitteraturen om emnet, hvis der skal svares fyldestgørende. Derfor orienterede jeg også Miljø- og Fødevareudvalget om, at det er min vurdering, at spørgsmålene bedst egner sig til skriftlig besvarelse.

Jeg opfordrede på denne baggrund i brevet af 21. juni 2016 Miljø- og Fødevareudvalget til, at spørgsmålene stilles af Udvalget for Forretningsordenen til skriftlig besvarelse.

6. For så vidt angår henvisning i henvendelsen til min forgængers deltagelse i et samråd den 17. januar 2014 om den såkaldte Christiania-sag skal jeg bemærke, at det – som det fremgår ovenfor under pkt.4 – også var den tidligere statsministers praksis ikke over for Folketinget at kommentere på regeringsinterne forhold eller at besvare spørgsmål eller deltage i samråd, der hører under en anden ministers ressortområde.

Det tilkommer ikke mig at kommentere nærmere på, hvornår og af hvilke grunde min forgænger har fundet anledning til at fravige dette udgangspunkt.

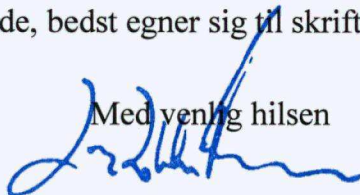
Jeg skal dog gøre opmærksom på, at den pågældende sag adskiller sig fra det, som Miljø- og Fødevareudvalget spørgsmål angår, navnlig derved, at der forelå den helt ekstraordinære situation, hvor en minister havde erkendt af have givet urigtige oplysninger til Folketinget.

Hertil kommer, at spørgsmålene om fødevare- og landbrugspakken i højere grad end i Christiania-sagen relaterer sig til nærmere tekniske og faglige vurderinger på et andet ressortministeriums område, og at Folketinget som nævnt ovenfor i den nærværende sag allerede har stillet en lang række spørgsmål, herunder vedrørende forholdet til EU-retten til både den tidligere og den nuværende miljø- og fødevareminister, der som ressortansvarlig har besvaret disse.

7. Jeg deler den opfattelse, som formanden og flertallet i Miljø- og Fødevareudvalget i brevet af 30. juni 2016 giver udtryk for, at den gældende praksis, hvorefter ministre besvarer samrådsspørgsmål inden for deres ressort, er et vigtigt element i det parlamentariske arbejde. Jeg har også tidligere givet udtryk for, at jeg lægger stor vægt på, at spørgsmål fra Folketinget besvares i overensstemmelse de gældende regler. Jeg finder på baggrund af ovenstående således ikke anledning til at fravige princippet om, at jeg ikke besvarer spørgsmål vedrørende regeringsinterne forhold eller til at ændre på den gældende praksis, hvorefter det er den ansvarlige ressortminister, der besvarer spørgsmål fra Folketinget om en given sag. Jeg finder derfor fortsat ikke anledning til at besvare Miljø- og Fødevareudvalgets samrådsspørgsmål BK, BL og BO, således som et mindretal i udvalget ønsker.

Jeg fastholder desuden, at det er mest hensigtsmæssigt, at Miljø- og Fødevareudvalgets samrådsspørgsmål BM og BN, der vedrører rammerne for statsministerens tilsynspligt, drøftes med Udvalget for Forretningsorden, og at spørgsmålene, hvis de skal besvares fyldestgørende, bedst egner sig til skriftlig besvarelse.

Med venlig hilsen

Lars Løkke Rasmussen

Til formanden for Miljø- og Fødevareudvalget

Folketingets formand
Christiansborg
DK-1240 København K
Tlf. +45 33 37 55 00
Fax +45 33 37 54 11
www.ft.dk
ft@ft.dk

13. oktober 2016

Ref. 15-001125-43

Kære Pia Adelsteen

Du har ved brev af 30. juni 2016 rettet henvendelse til Præsidiets vedrørende 5 samrådsspørgsmål til statsministeren i relation til dennes tilsynspligt i sagen om landbrugspakken, jf. MOF alm. del – samrådsspørgsmål BK – BO.

Du oplyser, at statsministeren ved brev til udvalget af 21. juni 2016 med kopi til Folketingets formand har meddelt, at han ikke ønsker at besvare de 5 stillede samrådsspørgsmål i et samråd i Miljø- og Fødevareudvalget. Baggrunden er, at statsministeren mener, at 3 af samrådsspørgsmålene vedrører interne regeringsforhold og 2 af spørgsmålene bedst egner sig til skriftlig besvarelse i Udvalget for Forretningsordenen.

I brevet af 30. juni 2016 gør du opmærksom på, at du og et flertal af udvalgets medlemmer (S, DF, EL, ALT, RV, SF og KF) finder det begrænsende for Folketingets mulighed for at udøve sin parlamentariske kontrol, når ministre afviser at deltage i ønskede samråd. Samråd er en mulighed for et udvalgs medlemmer til at få besvaret spørgsmål af den ansvarlige minister i en dialog, som ikke tilgodeses via skriftlige besvarelser.

Du gør endvidere opmærksom på, at den praksis, der er med, at ministre besvarer samrådsspørgsmål inden for deres ressort, er et vigtigt element i det parlamentariske arbejde, og at statsministerens forgænger den 17. januar 2014 besvarede helt tilsvarende spørgsmål, som de her stillede i det relevante fagudvalg. Samrådet var dengang indkaldt af medlemmer af Retsudvalget, som afviklede samrådet.

Som formand for Miljø- og Fødevareudvalget og på vegne af flertallet (S, DF, EL, ALT, RV, SF og KF) i udvalget opfordrer du derfor Præsidiets til at drøfte, hvorledes man fremover skal forholde sig, såfremt en minister ikke ønsker at

stille op i samråd, når det drejer sig om et emne inden for ministerens ressort, således at udvalgene fremover har mulighed for at agere ensartet.

Herudover mener et mindretal i udvalget (S, EL, ALT, RV og SF), at Folketingets formand bør rette den fornødne kontakt til statsministeren for at sikre samrådet gennemført.

Jeg har i anledning af din henvendelse anmodet om statsministerens eventuelle bemærkninger. Statsministeren har svaret ved brev af 7. juli 2016. (Kopi vedlægges.)

Statsministeren bemærker indledningsvist, at udgangspunktet for Præsidiets behandling af henvendelsen fra Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg efter statsministerens opfattelse bør være, at grundlovens ordning er den, at der ikke gælder nogen retlig pligt for ministre til at møde op i et udvalg og besvare samrådsspørgsmål, idet ministre dog i praksis oftest imødekommer sådanne ønsker, jf. herved også Håndbog i Folketingsarbejdet (2015), side 133. En minister kan således i stedet skriftligt meddele, at ministeren ikke ser sig i stand til at besvare samrådsspørgsmål fra Folketingets medlemmer og udvalg.

Som anført i statsministerens brev af 21. juni 2016 finder statsministeren af principielle grunde ikke anledning til at besvare samrådsspørgsmål BK, BL og BO, der vedrører regeringsinterne forhold. Statsministeren henviste i den forbindelse til sine tidligere besvarelser af 27. april og 8. juni 2016 af Miljø- og Fødevareudvalgets spørgsmål 661, 682, 684-688, 739-744, hvor der er redegjort nærmere herom over for udvalget. Statsministeren henviste på samme måde til sit brev af 4. april 2016, hvor han afviste at svare på udvalgets samrådsspørgsmål AX og AY.

Statsministeren bemærker i forlængelse heraf, at det nævnte princip hviler på en fast praksis, og at hans forgænger Helle Thorning-Schmidt (S) har besvaret tilsvarende folketingsspørgsmål efter samme linje. Statsministeren har i den forbindelse nærmere henvist til bl.a. besvarelsen i februar 2014 af Retsudvalgets spørgsmål 469, 495 og 505 (alm. del) om den såkaldte Christianiasag og besvarelsen i november 2013 af Klima-, Energi- og Bygningsudvalgets spørgsmål 29 (alm. del) om den såkaldte solcellesag.

Statsministeren bemærker i tilknytning hertil i øvrigt, at samrådsspørgsmålene BK, BL og BO vedrører regeringens fødevare- og landbrugspakke, der hører under miljø- og fødevareministerens ressortområde. Statsministeren op-

lyser, at han tidligere som statsminister har redegjort detaljeret for besvarelse af spørgsmål fra Folketinget, herunder hvornår spørgsmål henvises til besvarelse af en ressortminister, jf. besvarelse i marts 2010 af Udvalget for Forretningsordenens spørgsmål nr. 1, alm. del, folketingsåret 2009-10. Endvidere oplyser statsministeren, at den beskrevne praksis tillige blev fulgt af tidligere statsministre Anders Fogh Rasmussen (V) og Helle Thorning-Schmidt (S).

Statsministeren har i den forbindelse henvist til f.eks. sin forgængers brev af 11. maj 2015 til Folketingets Retsudvalg, hvoraf det fremgår, at Retsudvalgets spørgsmål AD og AE vedrørende myndighedernes indsats i forbindelse med terrorangrebet i København den 14.-15. februar 2015 burde stilles til justitsministeren som den ansvarlige ressortminister, idet "det følger af helt fast praksis, at det er den ansvarlige minister, der svarer på spørgsmål fra Folketinget om en given sag". Som et andet eksempel henvises til, at besvarelser fra juni og juli 2012 på spørgsmål nr. S 3608, S 3610, S 3612 og S 3650 om det såkaldte Rio+20 topmøde, hvor statsministerens forgænger anmodede om, at spørgsmålene blev stillet til den daværende minister for udviklingsbistand.

Hertil kommer, at Folketinget i den nærværende sag om fødevare- og landbrugspakken allerede har stillet en lang række spørgsmål, som er blevet besvaret af henholdsvis den tidligere og den nuværende miljø- og fødevareminister – over hundrede alene til lovforslag L 68 om justering af kvælstofnormer. Disse svar omhandler bl.a. forholdet til EU-retten. Spørgsmål vedrørende regeringens fødevare- og landbrugspakke bør således fortsat stilles til og besvares af miljø- og fødevareministeren som den ansvarlige ressortminister.

Statsministeren oplyser endvidere, at han i sit svar af 21. juni 2016 til Miljø- og Fødevareudvalget vedrørende samrådsspørgsmål BM og BN, der angår statsministerens tilsynsforpligtelse generelt, har tilkendegivet, at han naturligvis gerne vil redegøre herfor over for Folketinget. Han har således ikke over for udvalget tilkendegivet, at han ikke ønsker at besvare spørgsmål fra Folketinget herom. Statsministeren besvarelse af disse spørgsmål vil i givet fald indebære en generel redegørelse for statsministerens tilsynspligt, idet statsministeren i den forbindelse ikke vil besvare spørgsmål vedrørende regeringens fødevare- og landbrugspakke, der hører under miljø- og fødevareministerens område, jf. under pkt. 4 ovenfor. På denne baggrund – og da emnet for spørgsmålene uden forbindelse til den konkrete sag angår regeringsarbejdet og forholdet til Folketinget mere generelt – anførte statsministeren i sit brev af 21. juni til Miljø- og Fødevareudvalget, at det er hans vurdering, at emnet retteligt bør drøftes med Udvalget for Forretningsordenen.

Statsministeren bemærker i tilknytning hertil, at besvarelsen af spørgsmålene vedrører et relativt kompliceret emne, som vil kræve en nærmere juridisk redegørelse, herunder for retslitteraturen om emnet, hvis der skal svares fyldestgørende. Derfor orienterede han også Miljø- og Fødevarerudvalget om, at det er hans vurdering, at spørgsmålene bedst egner sig til skriftlig besvarelse. Statsministeren opfordrede på denne baggrund i brevet af 21. juni 2016 Miljø- og Fødevarerudvalget til, at spørgsmålene stilles af Udvalget for Forretningsordenen til skriftlig besvarelse.

For så vidt angår henvisningen til statsministerens forgængers deltagelse i et samråd den 17. januar 2014 om den såkaldte Christianiasag, bemærker statsministeren, at det også var den tidligere statsministers praksis ikke over for Folketinget at kommentere regeringsinterne forhold eller at besvare spørgsmål eller deltage i samråd, der hører under en anden ministers ressortområde. Statsministeren anfører, at det ikke tilkommer ham at kommentere nærmere på, hvornår og af hvilke grunde hans forgænger har fundet anledning til at fravige dette udgangspunkt.

Statsministeren gør dog opmærksom på, at den pågældende sag adskiller sig fra det, som Miljø- og Fødevarerudvalget spørgsmål angår, navnlig derved, at der forelå den helt ekstraordinære situation, hvor en minister havde erkendt af have givet urigtige oplysninger til Folketinget. Hertil kommer, at spørgsmålene om fødevarer- og landbrugspakken i højere grad end i Christianiasagen relaterer sig til nærmere tekniske og faglige vurderinger på et andet ressortministeriums område, og at Folketinget som nævnt ovenfor i den nærværende sag allerede har stillet en lang række spørgsmål, herunder vedrørende forholdet til EU-retten til både den tidligere og den nuværende miljø- og fødevarerminister, der som ressortansvarlig har besvaret disse.

Statsministeren oplyser, at han deler den opfattelse, som du og flertallet i Miljø- og Fødevarerudvalget i brevet af 30. juni 2016 giver udtryk for, at den gældende praksis, hvorefter ministre besvarer samrådsspørgsmål inden for deres ressort, er et vigtigt element i det parlamentariske arbejde. Statsministeren oplyser endvidere, at han også tidligere har givet udtryk for, at han lægger stor vægt på, at spørgsmål fra Folketinget besvares i overensstemmelse de gældende regler. Han finder på baggrund af ovenstående således ikke anledning til at fravige princippet om, at han ikke besvarer spørgsmål vedrørende regeringsinterne forhold eller til at ændre på den gældende praksis, hvorefter det er den ansvarlige ressortminister, der besvarer spørgsmål fra Folketinget om en given sag. Han finder derfor fortsat ikke an-

ledning til at besvare Miljø- og Fødevareudvalgets samrådsspørgsmål BK, BL og BO, således som et mindretal i udvalget ønsker.

Statsministeren fastholder desuden, at det er mest hensigtsmæssigt, at Miljø- og Fødevareudvalgets samrådsspørgsmål BM og BN, der vedrører rammerne for statsministerens tilsynspligt, drøftes med Udvalget for Forretningsordenen, og at spørgsmålene, hvis de skal besvares fyldestgørende, bedst egner sig til skriftlig besvarelse.

Præsidiets har behandlet din henvendelse på et møde, ligesom Udvalget for Forretningsordenen har drøftet sagen på et møde den 3. oktober 2016.

Præsidiets er – som statsministeren – enig med dig og Miljø- og Fødevareudvalget i, at ministrenes besvarelse af samrådsspørgsmål inden for deres ressort, er et vigtigt element i det parlamentariske arbejde. Præsidiets lægger stor vægt på, at ministrene strækker sig så langt som muligt for at besvare de spørgsmål, som Folketingets medlemmer ønsker at høre en ministers holdning til.

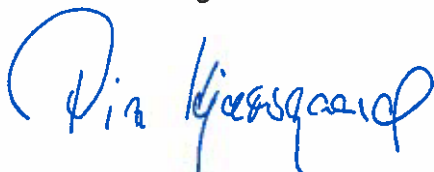
Det fremgår af side 133 i Håndbog i Folketingsarbejdet, at der "Om ministres pligt til at møde op i udvalget og besvare et samrådsspørgsmål gælder det samme som med spørgsmål generelt, nemlig at ministrene ikke er retligt forpligtede til at svare, men at de i praksis gør det. Selv om en minister ikke kan drages retligt til ansvar for at lade være med at besvare spørgsmål, kan et flertal i Folketinget beslutte at drage politiske konsekvenser i et sådant tilfælde."

Præsidiets har på denne baggrund ikke mulighed for at foretage sig yderligere.

Afslutningsvis finder Præsidiets anledning til mere generelt at bemærke, at det er op til spørger og udvalg at afgøre, om et udvalgs spørgsmål ønskes besvaret skriftligt eller i et samråd.

Kopi af dette svar er sendt til statsministeren.

Med venlig hilsen

Pia Kjærsgaard